

Є. О. Угольков¹, А. О. Угольков²

Національний університет “Львівська політехніка”,

¹ кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,

² кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності

ORCID: ¹ 0000-0002-2306-4061; ² 0009-0000-9295-6445

СПІВПРАЦЯ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ПРОЄКТАХ

<http://doi.org/10.23939/semi2024.01.034>

© Угольков Є. О., Угольков А. О., 2024

Досліджено сучасні практики та цілі співпраці держави та бізнесу в зовнішньоекономічних проєктах. Глобалізація та взаємозалежність економік створюють певні виклики для розвитку країн. Співпраця між державним та приватним секторами надзвичайно важлива для досягнення успіху в міжнародних проєктах. У статті розглянуто найкращі практики такої співпраці, зокрема розвиток інфраструктури, модернізацію транспортної галузі, покращення туристичної сфери обслуговування та створення сприятливого бізнес-середовища. Висвітлено ключові цілі та принципи співпраці. Крім того, проаналізовано стратегії керування ризиками та використання сучасних засобів управління проєктами для забезпечення їх успішного виконання.

Ключові слова: партнерство; державний сектор; приватний сектор; зовнішньоекономічна діяльність.

Постановка проблеми та актуальність дослідження

Успішність країни на міжнародній арені та її конкурентоспроможність визначаються співпрацею між державою та бізнесом у зовнішньоекономічних проєктах. Ретельне планування бізнес-процесів, ефективне управління ризиками у своїй діяльності та використання сучасних інструментів управління проєктами – найкращі практики та стратегії в цій сфері. Розуміння цілей та інтересів обох сторін є одним з основних напрямів успішної співпраці. Держава зацікавлена у просуванні національних інтересів, підтримці економічного зростання країни на міжнародній арені та залученні іноземних інвестицій. Бізнес, зі свого боку, прагне досягти максимізації прибутку та розширити свої ринки. Тому важливо, щоб обидві сторони чітко усвідомили та визначили свої цілі та знайшли точки співпраці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичні основи співпраці бізнесу та держави у сфері зовнішньоекономічної діяльності відображено в роботах таких вчених, як О. Волкова, Я. В. Леонов, О. Є. Кузьмін, С. В. Мішина, Д. В. Куліш та інші. Особливості застосування європейського досвіду в розвитку міжнародного бізнесу та зовнішньоекономічної діяльності досліджено в наукових працях таких дослідників, як І. М. Манаєнко, В. А. Євтушенко, І. В. Морозова, Ю. Мешкевич, О. Зелінська та інші. Серед праць

іноземних науковців важливі роботи Рената Муніз, Ебель Бергюс та Френк А. Г. Ден Баттер, Вілкінсон та Браверс. Особливості державно-приватного партнерства, особливо приклади різних моделей такої співпраці, вивчали Д. Делмонд, Р. Кроу, Д. Барлоу.

Попри велику кількість досліджень у сфері застосування міжнародного досвіду для розвитку зовнішньоекономічної активності на макроекономічному рівні та взаємодії між державним і приватним секторами, питання узгодження цілей такої співпраці та вибору ефективних міжнародних методик для розвитку міжнародного бізнесу на мікрорівні досі залишаються актуальними для подальших досліджень.

Формулювання гіпотез і постановка цілей

Гіпотеза цієї роботи полягає в тому, що варто координувати цілі держави та приватного сектору, адже саме спільні чи суміжні цілі дають змогу ефективно впроваджувати спільні проєкти.

Мета статті – викласти перелік цілей як держави, так і приватного сектору, проаналізувати сфери діяльності, де можуть реалізуватися спільні проєкти, а також враховувати особливості зовнішньоекономічної діяльності під час їх реалізації. Крім цього, необхідно описати ризики управління спільними міжнародними проєктами та запропонувати сучасні інструменти управління проєктами.

Методи дослідження

У межах дослідження застосовано такі універсальні наукові методи пізнання: аналіз і синтез, упорядкування, встановлення відмінностей та тлумачення. Основу дослідження становлять наукові праці та статті відомих українських та іноземних вчених, опубліковані в мережі Інтернет. Ці джерела ретельно відібрано для забезпечення надійної інформаційної, теоретичної та методологічної бази. Вони охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних із взаємодією між державою та бізнесом у сфері зовнішньоекономічної діяльності, ураховуючи аналіз успішних зарубіжних практик та їх потенційного застосування в українському контексті.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ключовим компонентом зовнішньої політики багатьох країн є участь у зовнішньоекономічних проєктах. Завдяки цьому держава не лише має змогу розвивати власні економічні можливості, але й отримує засіб досягнення ширших стратегічних цілей. Участь у таких проєктах може допомогти державі зміцнити своє геополітичне становище, підвищити економічний рівень країни та забезпечити стабільність у міжнародних відносинах.

Підвищення свого міжнародного впливу та престижу є однією з головних цілей держави у зовнішньоекономічних проєктах. Для цього вона активно розвиває зовнішньоекономічні відносини, залучає іноземні інвестиції та сприяє розширенню своїх експортних можливостей.

Крім того, іншою важливою ціллю держави у зовнішньоекономічних проєктах є пришвидшення економічного розвитку та підвищення рівня життя своїх громадян. Країна створює сприятливі умови для зростання свого внутрішнього ринку та збільшення обсягів виробництва, залучаючи іноземні інвестиції та розвиваючи експортно-імпортні операції [10].

Держава завжди має стратегічні цілі у зовнішній економіці. Серед них важлива мета – стимулювання економічного зростання. Стратегічним кроком для держави є участь у зовнішньоекономічних проєктах. Це забезпечує можливість не лише розширити свої зв'язки на міжнародній арені, а також й стимулювати економічне зростання внутрішнього ринку. Тому однією з цілей держави у таких проєктах є активне сприяння економічному розвитку країни через залучення іноземних інвестицій, розвиток торгівлі та інфраструктури, а також створення нових робочих місць [3].

Залучення іноземних інвестицій – один із засобів досягнення цієї мети. Залучаючи іноземний капітал на внутрішній ринок через реалізацію спільних проєктів, держава сприяє розвитку своєї економіки. Так вона створює нові можливості й для бізнесу [2].

Розвиток інфраструктури та торгівлі також відіграє важливу роль у стимулюванні економічного зростання. Держава може розширювати свій експортний потенціал та залучати додаткові доходи, розвиваючи міжнародні торговельні відносини та розширюючи торговельні маршрути.

Отже, активізація економічного зростання держави через участь у зовнішньоекономічних проєктах є важливою ціллю для держави. Це сприятиме зростанню конкурентоспроможності економіки, стабільності та підвищенню життєвого рівня громадян.

Науковець О. Волкова [5] вважає, що найочевиднішим способом державного стимулювання зовнішньоекономічної діяльності є використання інструментів фінансової політики (податкові пільги, пільгове кредитування, субсидування), спрощення адміністративних формальностей за експортно-імпортними операціями тощо, а також використання інструментів державної “економічної дипломатії”, тобто лобіювання міжнародного проєкту в законодавчих органах влади, підписання меморандумів про співпрацю на різних рівнях влади (національному, місцевому), дослідження ринків та налагодження комунікацій із бізнесом за кордоном [1].

Важливою метою для держави є також забезпечення національної безпеки. Україна сьогодні перебуває у складній ситуації військового конфлікту, тому стикається з непростими викликами, зокрема й у сфері зовнішньоекономічних відносин. В цих умовах однією із ключових цілей держави стає забезпечення національної безпеки, навіть у контексті участі у зовнішньоекономічних проєктах. Це потребує не лише економічного розвитку, а й забезпечення стійкості та захищеності країни від зовнішніх загроз.

Розширення міжнародних партнерств та участь у зовнішньоекономічних проєктах із підтримкою партнерів є одними із засобів реалізації цієї мети. Посилення співпраці з іншими країнами вже допомагає в розробленні та впровадженні стратегій національної безпеки. Ця співпраця передбачає обмін інформацією, спільні військові навчання та технічну підтримку [13].

Крім того, підвищенню рівня національної безпеки сприяють розвиток економіки та залучення іноземних інвестицій. Стабільна економіка та розвинена інфраструктура забезпечують захист країни перед зовнішніми загрозами.

Отже, в умовах воєнного стану в Україні пріоритетною метою держави є забезпечення національної безпеки. Участь у зовнішньоекономічних проєктах може стати важливим інструментом для досягнення цієї мети та забезпечити підтримку міжнародних партнерів для розвитку економіки та забезпечення стабільності країни [7].

Варто зазначити, що основною метою у зовнішніх справах і зовнішньоекономічних проєктах для багатьох країн стає підвищення міжнародного престижу. Міжнародний престиж формує статус та авторитет країни на міжнародній арені. Він потужно впливає на міжнародні відносини, економічні можливості та політичний імідж.

Участь у зовнішньоекономічних проєктах може стати ефективним засобом підвищення міжнародного престижу. Активізація діяльності у міжнародних економічних організаціях, укладання міжнародних торгових угод та участь у глобальних інфраструктурних проєктах зміцнюють статус країни на міжнародній арені.

Науковці С. В. Мішина та О. Ю. Мішин [15] вважають, що Україні доцільно вживати заходів, які здійснював уряд ФРН, щодо встановлення міждержавних економічних відносин, консультування, кредитування суб'єктів міжнародного бізнесу, поступової відмови від імпорту товарів споживчого призначення, які можуть виготовлятися в Україні, та надання консультаційних послуг щодо переходу суб'єктів міжнародного бізнесу на енерго- та газозберіжні технології.

Крім того, успішна реалізація проєктів у сферах науки, культури та освіти позитивно впливає на міжнародний престиж держави. Розширення міжнародної наукової співпраці, організація культурних заходів та підтримка спільних освітніх програм можуть позитивно позначитись на сприйнятті країни на міжнародній арені [18].

Щодо приватного сектору, то у бізнес-структур є власні цілі, яких вони прагнуть досягти у своїй діяльності.

Участь у зовнішньоекономічних проєктах для бізнесу є базовим стратегічним рішенням у розширенні глобального впливу та досягненні конкурентних переваг. Цілі бізнесу в таких проєктах визначаються не лише отриманням максимального прибутку, а й стратегічними планами на ринку, розширенням сфери діяльності та залученням нових ресурсів [12].

Зростання обсягів продажів та прибутку – одна із головних цілей бізнесу у зовнішньоекономічних проєктах. Не лише бажання максимізувати фінансовий результат, але й стратегічна потреба займати стійку позицію на міжнародному ринку визначають цю мету. Реалізація цієї цілі дає змогу бізнесу успішно конкурувати з іншими гравцями та забезпечити стабільний розвиток компанії [12].

Перші завдання бізнесу в міжнародних проєктах – розширення своєї клієнтської бази та збільшення обсягів продажів. Нові ринки відкриваються завдяки участі у зовнішньоекономічних проєктах. Це дає бізнесу змогу приваблювати нових клієнтів і розширювати свої можливості для реалізації товарів чи послуг.

Залучення до зовнішньоекономічних проєктів дає змогу бізнесу отримати доступ до нових технологій, засобів маркетингу та новітніх технологій управління, що може сприяти підвищенню ефективності виробництва та реалізації продукції.

Удосконалення стратегій маркетингу та реклами для поширення інформації про продукцію чи послуги на міжнародному ринку сприяє збільшенню попиту та обсягів продажів.

Отже, збільшення обсягів продажів та максимізація прибутку в зовнішньоекономічних проєктах є однією із ключових цілей бізнесу. Розширення ринків реалізації, упровадження новітніх технологій та засобів маркетингу, а також поширення відомостей про продукцію чи послуги на міжнародному ринку дають змогу досягти цієї мети.

Однією із ключових цілей бізнесу у зовнішньоекономічних проєктах є диверсифікація ризиків. Ця стратегія полягає у розподіленні інвестицій та бізнес-діяльності між різними напрямками або регіонами з метою зменшення загального ризику втрат. Умови глобального ринку непередбачувані. Тому диверсифікація може забезпечити стабільність та стійкість бізнесу в різних ситуаціях.

Залучення різних регіональних ринків дає бізнесу змогу зменшити ризик залежності від конкретного ринку чи країни. Наприклад, компанія, яка має клієнтів у різних частинах світу, легше перенесе втрати через економічні або політичні кризи в одному регіоні завдяки стабільності в інших. Розширення продуктового асортименту або послуг – ще одна сфера диверсифікації. Розроблення нових видів продукції або розширення кола послуг дають змогу бізнесу розподілити ризики між різними секторами ринку.

Важливо також враховувати фінансовий аспект диверсифікації. Розподіл інвестицій між різними видами активів, інвестування в акції, облігації, нерухомість чи дорогоцінні метали допомагають зменшити ризик втрат за несприятливого розвитку подій на ринку. Диверсифікація ризиків дає змогу зменшити ризик залежності від конкретного ринку чи сектору та забезпечує стабільність і стійкість бізнесу в різних умовах економічної нестабільності.

В умовах війни доступ до нових технологій і ресурсів набуває особливого значення для бізнесу України. Захист країни від агресії та забезпечення національної безпеки стають найважливішими завданнями. Бізнес може відігравати критичну роль у цьому.

Розвиток військової технології та оборонних систем стає першою метою. Бізнес залучається до зовнішньоекономічних проєктів, щоб здобути доступ до передових технологій у військовій сфері, таких як кібербезпека, розвідка, виробництво бойової техніки тощо. Це дасть державі змогу підвищити свою обороноздатність та здатність відповідати на загрози з боку ворогів.

Забезпечити постачання військових ресурсів та матеріалів можна через участь у зовнішньоекономічних проєктах. Україна отримує доступ до стратегічних ресурсів, необхідних для військового виробництва та обслуговування. Це забезпечить стабільне функціонування оборонних галузей та військово-промислового комплексу України навіть у найскладніших умовах.

Розширення мережі оборонних партнерств та співпраці через участь у міжнародних проєктах дасть Україні змогу налагодити стратегічні партнерства з іншими країнами. Ці проєкти передбачають спільне виробництво оборонної техніки, обмін інформацією та технологіями, а також забезпечення країни у випадку воєнних загроз.

Цілі держави та бізнесу можуть конфліктувати в контексті зовнішньоекономічних проєктів з питань національної безпеки, конкуренції на міжнародному ринку або розподілу ресурсів. Проте розуміння та врегулювання таких конфліктів є важливим етапом у будь-якій співпраці.

Основа успішної співпраці держави та бізнесу в зовнішньоекономічних проєктах – розуміння та врахування цілей та інтересів обох сторін.

Вчені Н. В. Павліха, О. З. Зелінська, І. О. Цимбалюк [17] вважають, що для забезпечення сталого розвитку пріоритетними напрямками для налагодження співпраці між державою і приватним сектором у міжнародних проєктах мають стати: 1) пошук альтернативних джерел енергозбереження; 2) розроблення і впровадження ресурсозберіжливих технологій; 3) повторне залучення матеріалів до господарського обороту; 4) розвиток екологічно спрямованого бізнесу; 5) екологічна освіта і виховання; 6) економічна відповідальність.

Ефективне управління ризиками та конструктивний діалог забезпечать досягнення взаємовигідних результатів та зміцнення економічного партнерства.

Отже, варто зазначити: ще одною важливою сферою співпраці держави та бізнесу в зовнішньоекономічних проєктах є ефективне управління ризиками. Ризики можуть виникати через політичні, економічні, соціальні та технічні причини. Для успішного керування ними необхідне впровадження ефективних механізмів моніторингу, оцінювання та управління ризиками на різних етапах проєкту.

Ідентифікація потенційних ризиків та їх оцінювання є першими кроками в ефективному управлінні ризиками. Для цього необхідно проаналізувати зовнішнє середовище, визначити фактори, які можуть вплинути на проєкт, оцінити їх важливість та ймовірність виникнення.

Другим кроком є розроблення стратегій мінімізації ризиків та управління ними. Цей етап передбачає розроблення та реалізацію заходів для запобігання негативним подіям та планів дій на випадок виникнення ризиків. Укладання страхових полісів та угод із резервуванням ресурсів також може допомогти у боротьбі із ризиками.

Постійний моніторинг та оновлення стратегій управління ризиками протягом усього проєкту дадуть змогу ефективно пристосуватись до змін у зовнішньому середовищі.

Одним із успішних прикладів співпраці держави та бізнесу в зовнішньоекономічних проєктах є розвиток інфраструктури. Держава надає пільги та підтримку для будівництва доріг, залізниць та портів. А приватні компанії можуть залучати інвестиції та керувати проєктами будівництва. Такий підхід забезпечує ефективне використання ресурсів та сприяє зростанню темпів розвитку [4].

Львів – один із найважливіших культурних, освітніх та економічних центрів України, його інфраструктура постійно розвивається. Успішність цього розвитку великою мірою визначається співпрацею між державою та бізнесом. До найяскравіших прикладів такої співпраці належить розвиток інфраструктури Львова у сучасному контексті. Одним з успішних проєктів у цьому напрямку є модернізація міського транспорту. Міська влада та приватні підприємства з іноземними капіталами вкладають значні зусилля та ресурси у покращення громадського транспорту, будівництво нових доріг і розвиток інфраструктури для велосипедистів та пішоходів [19].

Ще одним успішним прикладом співпраці є розвиток туристичної інфраструктури. Держава спільно із залученням іноземних інвестицій у приватний сектор здійснює реставрацію та розвиток історичних пам'яток, будівництво нових готелів, ресторанів та розважальних закладів. Це створює нові робочі місця та збільшує туристичний потік. Така співпраця сприяє економічному зростанню міста.

Отже, розвиток інфраструктури Львова є прикладом успішного проєкту співпраці держави та бізнесу із іноземними інвестиціями у спільних проєктах з розвитку інфраструктури міста, сприяє покращенню якості життя мешканців та стимулює економічний розвиток міста.

Варто також зазначити, що для ефективного планування та реалізації зовнішньоекономічних проєктів необхідно використовувати сучасні інструменти управління проєктами. Методологія SCRUM або PRINCE2 та інші сучасні програмні засоби дають змогу визначити конкретні заходи, встановити чіткі індикатори успіху та забезпечити швидку адаптацію до мінливих умов [16].

У сучасному світі інструменти управління проєктами стають все розвиненішими та різноманітнішими. Це дає змогу компаніям та організаціям ефективно керувати проєктами будь-якої складності. Такі програми, як Microsoft Project, Asana, Trello, Jira, надають зручний інтерфейс для планування, виконання та моніторингу проєктів. Платформи, такі як Dropbox, Google Drive та Microsoft OneDrive, забезпечують спільний доступ та обмін інформацією у складних проєктах. Agile, Scrum, Kanban представляють новітні технології для ефективної організації та роботи над проєктами розробникам та менеджерам [8].

Засоби спілкування Slack, Microsoft Teams, Zoom забезпечують співпрацю членів команд, навіть якщо вони перебувають у різних часових поясах або географічних регіонах. Програми для аналізу даних Microsoft Excel, Power BI дають змогу отримувати, аналізувати та візуалізувати дані проєкту для прийняття важливих управлінських рішень.

Висновки

Отже, ключовим елементом для досягнення успіху та стимулювання економічного розвитку є співпраця держави та бізнесу в зовнішньоекономічних проєктах. Найкращі практики та стратегії співпраці пов'язані із взаємодією між різними зацікавленими сторонами, ефективним керуванням ризиками та застосуванням сучасних засобів управління проєктами.

Зокрема, розвиток інфраструктури, модернізація транспортної галузі, покращення туристичної сфери обслуговування та створення сприятливого бізнес-середовища – це успішні проєкти співпраці. Важливою складовою таких проєктів є ефективні технології управління ризиками. Вони дають змогу зменшити негативні впливи непередбачуваних обставин.

Застосування сучасних засобів управління проєктами, таких як новітні методи програмного забезпечення, хмарні сервіси, методології управління та комунікаційні платформи, сприяє ефективній реалізації поставлених цілей держави та бізнесу.

Варто підсумувати, що співпраця держави та бізнесу у зовнішньоекономічних проєктах є важливим фактором успіху. Вона сприяє стимулюванню зростання темпів економічного розвитку, покращенню інфраструктури та підвищенню конкурентоспроможності країни.

Перспективи подальших досліджень

Перспективні напрями для майбутніх досліджень – вивчення причин, які спонукають приватні бізнес-структури вступати в державно-приватне партнерство у зовнішньоекономічних проєктах. Важливо також дослідити перешкоди для реалізації такої співпраці та причини утримання від такого кроку. Такий аналіз дасть змогу краще зрозуміти, які саме форми підтримки найважливіші для українських компаній під час ухвалення рішення про інтернаціоналізацію їхнього бізнесу та співпрацю із державними структурами. Важливим також є дослідження показників та критеріїв ефективності державно-приватних партнерств, що допоможе з'ясувати доцільність використання такого підходу взагалі, вибрати модель співпраці, найдоцільнішу за умов, що склались у конкретний період, та приймати відповідні управлінські рішення щодо реалізації таких проєктів.

1. Nooij, M., Berg M., Groot H. Social cost benefit analysis of trade missions: Research Hand book on Economic Diplomacy, Chapter 1. 2018. URL: <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781784710835/9781784710835.00005.xml> DOI: <https://doi.org/10.4337/9781784710842.00005>

2. Апаров А., Яценко А. Державно-приватне партнерство як особлива правова форма співпраці держави з приватним бізнесом. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015.

3. Банар О. В. Концепція стратегування в контексті стратегічного та адміністративного управління соціально-економічним розвитком держави. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. URL: <http://e.ieu.edu.ua/handle/123456789/84>
  4. Батьковець Г. А., Ланда О. О. Розвиток туристичної інфраструктури Львівщини. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2013. 15.
  5. Волкова О. Сучасні тренди державної підтримки зовнішньоекономічної діяльності: європейський досвід. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2024. 1(13). С. 13–20.
  6. Заскалкін А. С. Теоретико-методологічні основи взаємодії держави і приватного сектору у вирішенні суспільно значущих завдань. *Теорія та практика державного управління*. 2015.
  7. Канєва Т., Галабурда А. Бюджетна політика держави в умовах воєнного стану. *SCIENTIA-FRUCTUOSA Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2022. 144(4). 98–109. [https://doi.org/10.31617/1.2022\(144\)07](https://doi.org/10.31617/1.2022(144)07)
  8. Корецька Н. І. Проектний офіс як інструмент вибору, планування та контролю управлінських рішень. *Управління проектами та розвиток виробництва: зб. наук. праць*. 2017. № 4 (36). Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, С. 156–162.
  9. Кошова Б. Р. Соціально-економічний розвиток туристичної інфраструктури: дис.... 2018. URL: <https://old.lpnu.ua/research/disscoun/d-3505203/koshova-bogdana-romanivna>
  10. Круглов В. В. Моделі державно-приватного партнерства. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2018.
  11. Крутій О. М., Радченко О. В. Основи партнерської взаємодії держави і приватного сектору. *Ефективність державного управління*. 2018. 1. С. 72–79.
  12. Куліш Д. В. Система підтримки стратегічного планування зовнішньоекономічної діяльності підприємств ЄС. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. 3(105). 3–9. [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-3-9](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-3-9)
  13. Кухарська Н. А. Стратегування соціально-економічного розвитку регіону як нового підходу до роботи та реалізації стратегій регіонального розвитку. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 3 (107) 2019.
  14. Львів Д. С. Про стратегічні проблеми довгострокового розвитку. *Економічна наука сучасної України*. № 2. 2013. С. 54.
  15. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Німецький досвід розвитку міжнародного бізнесу та зовнішньоекономічної діяльності: мікро- та макроекономічні аспекти. *Ефективна економіка*. 2022. 9. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/547/554>
  16. Мохонько Г. А., Пімонова К. А. Методологія scrum в управлінні проектами на фармацевтичних підприємствах, *Економіка і суспільство*. 2019. 20. <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-20-2019.pdf#page=324>
  17. Павліха Н. В., Зелінська О. З., Цимбалюк І. О. Стратегічне євро регіональне співробітництво: основа для активізації зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності в Україні: монографія. Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 432 с.
  18. Підгаєць С. (2011) Європейський досвід застосування моделей державно-приватного партнерств. *Журнал європейської економіки*.
  19. Шевелюк М. М. Туризм Львівщини перед викликами коронакризи та воєнного конфлікту. *Питання культурології*. 2022. 39. С. 229–240.
  20. Шилепницький П. І. Характеристика ефективності державно-приватного партнерства. *Ефективна економіка*. 2015. 10.
-
1. Nooij, M., Berg M., Groot H. (2018). Social cost-benefit analysis of trade missions: *Research Handbook on Economic Diplomacy, Chapter 1*. Available at: <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781784710835/9781784710835.00005.xml> DOI: <https://doi.org/10.4337/9781784710842.00005>
  2. Aparov, A., Yatsenko, A. (2015). Public-private partnership as a special legal form of cooperation between the state and private business. *Foreign Trade: Economics, Finance, Law*.
  3. Banar, O. V. (2021) The concept of strategizing in the context of strategic and administrative management of the socio-economic development of the state. *Effective Economy, No. 8*. Available at: <http://e.ieu.edu.ua/handle/123456789/84>

4. Batkivets G. A., Landa O. O. (2013). Development of the tourist infrastructure of Lviv region. *Trade, Commerce, Entrepreneurship*, 15.
5. Volkova, O. (2024). Modern trends in state support for foreign economic activity: European experience. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, 1(13), 13-20.
6. Zaskalkin, A. S. (2015). Theoretical and methodological foundations of the interaction between the state and the private sector in solving socially significant tasks. *Theory and Practice of Public Administration*.
7. Kanyeva, T., Halaburda, A. (2022). State budget policy in wartime conditions. *·SCIENTIA·FRUCTUOSA (Bulletin of Kyiv National University of Trade and Economics)*, 144(4), 98–109. [https://doi.org/10.31617/1.2022\(144\)07](https://doi.org/10.31617/1.2022(144)07)
8. Koretska N.I. (2017). Project office as a tool for selection, planning, and control of management decisions. *Project Management and Production Development: collection of scientific papers. No. 4 (36)*. Luhansk: SNU named after V. Dahl, 156–162.
9. Koshova B. R. (2018). *Socio-economic development of tourist infrastructure: dissertation*. Available at: <https://old.lpnu.ua/research/disscoun/d-3505203/koshova-bogdana-romanivna>
10. Kruglov, V. V. (2018) Models of public-private partnership. *State and Regions, Series: Public Administration*.
11. Krutyi O. M., Radchenko O. V. (2018). Fundamentals of partnership interaction between the state and the private sector. *Efficiency of Public Administration*, 1, 72–79.
12. Kulish, D. V. (2023). The system of support for strategic planning of foreign economic activity of enterprises. *Economics, Management, and Administration*, 3(105), 3–9. [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-3-9](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-3-9)
13. Kukharska N.A. (2019) Strategizing the socio-economic development of the region as a new approach to the development and implementation of regional development strategies. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 3 (107).
14. Lviv D. S. (2013). On strategic problems of long-term development. *Economic Science of Modern Ukraine. No 2. p. 54*.
15. Mishina S. V., Mishin O. Yu. (2022). German experience in the development of international business and foreign economic activity: micro- and macroeconomic aspects. *Effective Economy*, 9. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/547/554>
16. Mokhonko G. A., Pimonova K. A. (2019). Scrum methodology in project management at pharmaceutical enterprises, *Economy and Society*, 20. Available at: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-20-2019.pdf#page=324>
17. Pavlikha N. V., Zelinska O. Z., Tsymbaliuk I. O. (2023). Strategic Euroregional cooperation: a basis for activating foreign economic and investment activity in Ukraine: *monograph. Volyn National University named after Lesya Ukrainka. Lutsk: Vezha-Druk*, 432 p.
18. Pidgaetsky, S. (2011) European experience in applying models of public-private partnership. *Journal of European Economy*.
19. Shevelyuk M. M. (2022). Tourism of Lviv region in the face of coronacrisis and military. *Questions of Cultural Studies*, 39, 229–240.
20. Shilepnitsky, P. I. (2015) Characteristics of the effectiveness of public-private partnership. *Effective Economy*, 10.

STATE AND BUSINESS COOPERATION IN FOREIGN ECONOMIC PROJECTS

© *Ugol'kov I., Ugol'kov A., 2024*

Purpose. The purpose of this article is to identify and analyze the key aspects of cooperation between the state and business in foreign economic projects, analyze risk management strategies, and identify tools of effective project management.

Design/methodology/approach. The research employed the following universal scientific methods of cognition: analysis and synthesis, organization, identification of differences, and interpretation. The foundation of the research was made up of scientific works and articles published on the internet, belonging to well-known Ukrainian and international scientists. These sources were carefully selected to ensure a reliable informational, theoretical, and methodological base. They cover a wide range of issues related to the interaction between the state and business in the field of foreign economic activity, including the analysis of successful foreign practices and their potential application in the Ukrainian context.

Findings. This article examines current practices and strategies of cooperation between the state and business in foreign economic projects. Cooperation between the public and private sectors is extremely important for achieving success in international projects. Understanding the goals and interests of both parties is one of the key areas of successful cooperation. The state is interested in promoting national interests, supporting the country's economic growth in the international arena, and attracting foreign investment. Business, for its part, seeks to maximize profits and expand its markets. Therefore, it is important that both sides clearly understand and define their goals and find common points of cooperation. The article analyzes the goals of the government and business in implementing foreign economic projects. One of the state's goals in such projects is to actively promote the country's economic development by attracting foreign investment, developing trade and infrastructure. In the context of martial law in Ukraine, the state's priority goal is to ensure national security. Participation in foreign economic projects can be an effective way to increase international prestige.

Practical implications. Increasing sales volumes and maximizing profits in foreign economic projects is one of the key business goals. Expanding sales markets, introducing the latest technologies and marketing tools, as well as raising awareness of products or services on the international market help to achieve this goal. One of the key goals of business in foreign economic projects is also risk differentiation. This strategy is to distribute investments and business activities between different areas or regions in order to reduce the overall risk of losses. The analyze of risk management strategies and identifying effective project management tools is important to ensure their successful implementation. One of the important areas of cooperation between the state and business in foreign economic projects is effective risk management. To successfully manage these risks, it is necessary to establish effective mechanisms for monitoring, assessing and managing risks at various stages of the project. The article analyze the best practices of such cooperation, including infrastructure development, modernization of the transportation gas industry, improvement of tourist services, and creation of a favorable business environment. The key principles of cooperation, such as interaction between different stakeholders, transparency and effective management, are highlighted.

From a practical standpoint, this research offers valuable insights and guidelines to both the government and businesses on how to effectively collaborate and manage joint projects.

Originality/value. The research conducted in this article identifies the main areas of interaction between the state and business in foreign economic projects. Effective risk management strategies for both the state and business are identified. The use of modern project management tools, such as the latest software methods, cloud services, management methodologies and communication platforms, contributes to the effective realization of the goals of the state and business.

Key words: partnership; public sector; private sector; foreign economic activity.

Paper type: research paper.